

Ordsprog og talemåder

Dansk

hænge med næbbet

flyve fra reden

Navn: _____

Klasse: _____

Mange talemåder og ordsprog er blevet så almindelige, at vi ikke tænker over det længere. Her er et eksempel: *Sommetider må man **bide i det sure æble**.*

I talemåden menes der ikke, at man skal finde et surt æble og bide i det. Det er den **bogstavelige betydning**. I stedet mener man, at man nogle gange må gøre noget, man egentlig ikke har lyst til. Det er den **overførte betydning**.

Den bogstavelige betydning = at bide i et surt æble

Den overførte betydning = at gøre noget, man ikke har lyst til.

Skriv B under det billede, der viser talemådens bogstavelige betydning.
Skriv O under det billede, der viser talemådens overførte betydning.

flyve fra reden

B

O

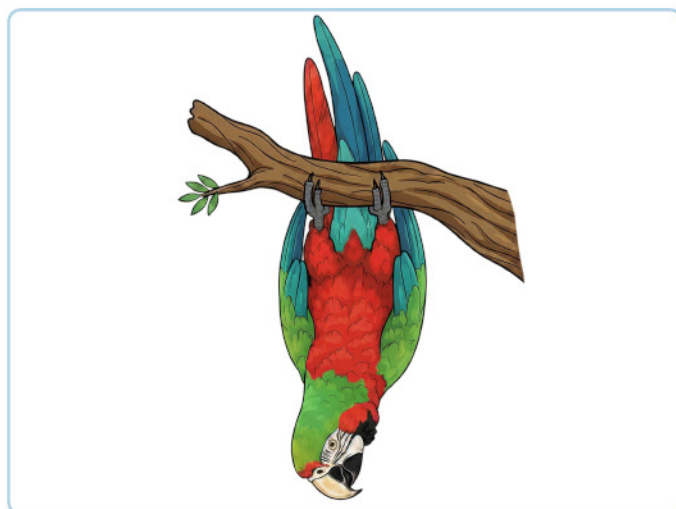
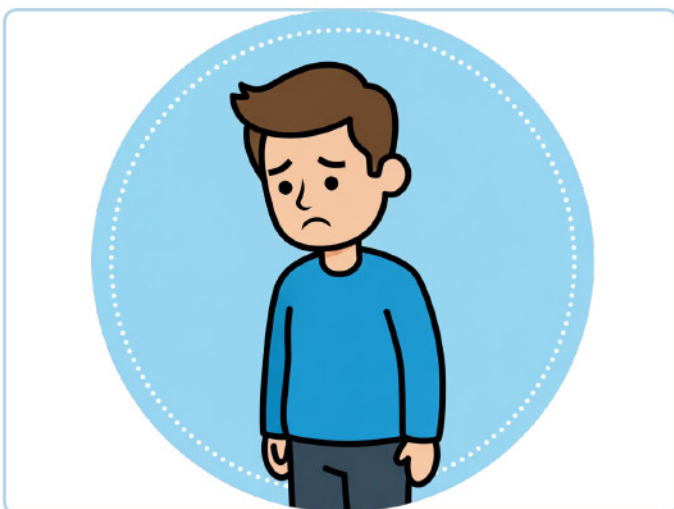
have en kort lunte

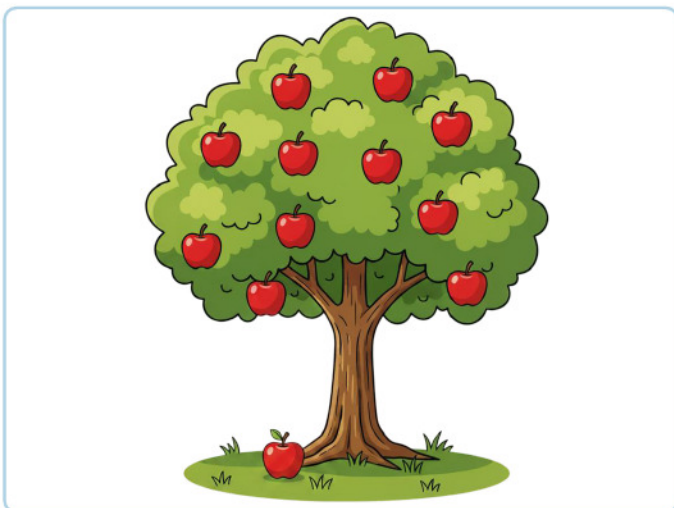
hælde vand ud af ørerne

hænge med næbbet

æblet falder ikke langt fra stammen

trække det tunge læs

Kig på billederne til hver talemåde. Skriv med dine egne ord, hvad du tror, talemåderne betyder. Snak evt. med din sidemakker, inden du svarer.

flyve fra reden: _____ at flytte hjemmefra _____

have en kort lunte: _____

hælde vand ud af ørerne: _____

hænge med næbbet: _____

æblet falder ikke langt fra stammen: _____

trække det tunge læs: _____

Forbind talemåderne med den rigtige afslutning.

bide i det sure ...

sten

sove som en ...

æble

Der skal andre boller på ...

hesten

træde i ...

suppen

klap lige ...

spinaten

Sæt X ved det rigtige svar.

1. Hvad gør man, hvis man "holder hovedet koldt"?

- Man bevarer overblikket eller roen
- Man får en idé

3. Hvad betyder ordsproget "alle veje fører til Rom"?

- Alle idéer er gode
- Der er flere måder at gøre tingene på

2. Hvad er "logik for burhøns"?

- Noget, der er let at forstå
- Noget, der er usandt

4. Hvad gør man, hvis man "skærer noget ud i pap"?

- Man forklarer noget på en grundig og forståelig måde
- Man skælder ud

Sæt X ved det rigtige svar.

5. Hvad gør man, hvis man "træder i spinaten"?

- Snubler over sine egne ben
- Kommer til at sige eller gøre noget dumt

7. Hvad sker der, hvis man "får en tudse i halsen"?

- Man er lige ved at komme til at græde
- Noget irriterer stemmebåndene, så man må rømme sig

9. Hvad gør man, hvis man "går agurk"?

- Man går helt amok
- Man går med våde strømper

6. Hvornår siger man "så er den ged barberet"?

- Når man har fjernet skægget fra hagen
- Når en sag eller et problem er klaret

8. Hvad betyder det, hvis "det blæser en halv pelikan"?

- At der er en lille brise
- At det blæser voldsomt

10. Hvad gør du, når du "leger med ilden"?

- Du gør noget, der giver dig stor succes
- Du gør noget farligt

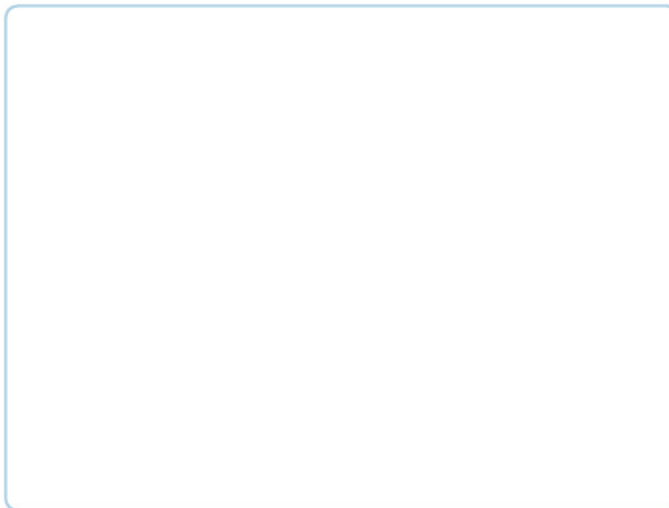

Tegn talemådens bogstavelige betydning i firkanten.
Skriv derefter, hvad du tror, talemådens overførte betydning er.

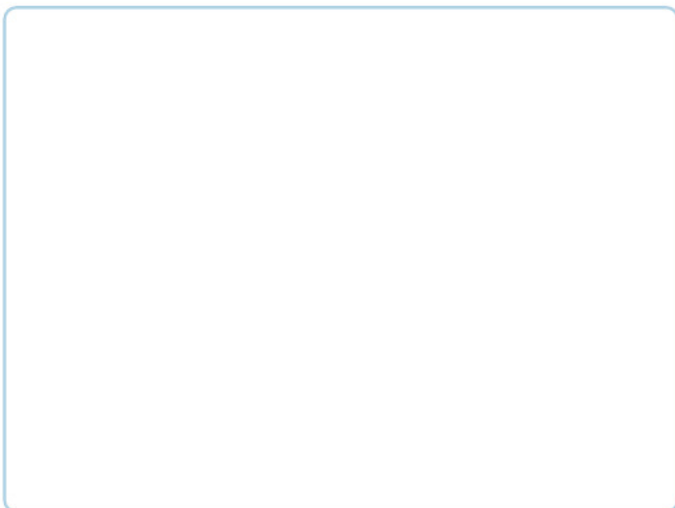
1. Man skal ikke kaste med sten, når man selv bor i et glashus.

Man skal ikke beskyldes andre for noget,
man selv kan beskyldes for.

2. At have is i maven

_____
_____

3. Springe over, hvor gærdet er lavest.

_____
_____

4. Klap lige hesten!

_____
_____

- Gå sammen med en makker.
- Klip brikkerne på s. 7-8 ud.
- Find den rigtige brik til hvert spørgsmål, så alle brikkerne ligger i par.

Hvad betyder det, at man "ser rødt"?

Hvad betyder det, at noget er "tåkrummende"?

Hvad betyder det, at man "viser, hvor skabet skal stå"?

Hvad betyder "lige ud ad landevejen"?

Hvad betyder "at træde vande"?

Hvad er man, hvis man "ikke er den skarpeste kniv i skuffen"?

Hvad betyder det at bo "hvor kragerne vender"?

Hvad betyder det, at man "kan høre en knappenål falde til jorden"?

Hvad betyder "at sove som en sten"?

✂
Ikke særlig klog

At sove meget tungt

At der er meget stille

At bo på landet

At noget er nemt

At man er rasende

At det er meget pinligt

At forholde sig afventende

At man bestemmer noget

Sæt ring om alle talemåderne i teksten. Der er 6 talemåder i alt.

Mads sad ved køkkenbordet og stirrede tomt ud i luften med telefonen oppe ved sit øre og sin chef i den anden ende af røret. "Har du vat i ørerne?" spurgte hun irriteret, da han ikke reagerede. Hvad havde hun mon spurgt ham om?

Mads blinkede et par gange og rettede sig op i stolen. "Undskyld, jeg var lige væk et øjeblik," mumlede han.

"Jeg spurgte, om du kan færdiggøre rapporten til i morgen," gentog chefen skarpt. "Vi er alle nødt til at give den en ekstra skalle for at komme igennem den næste tid." Mads tøvede. I de 10 år, han havde haft dette arbejde, havde han ikke været andet end dygtig og arbejdsom, så han syntes virkelig, at hun pressede citronen. Han vidste også præcis, hvordan det ville ende. De andre ville ikke røre en finger, og han ville være den, der trak det tunge læs. Det var aldrig bare en enkelt rapport. Men han havde ikke noget valg.

"Ja, selvfølgelig," svarede han begejstret i håb om, at det ville give pote i sidste ende, så han en dag ville få den lønforhøjelse, han længe havde drømt om.

Her er 5 af de talemåder, som du kan finde i teksten på s. 9.
Skriv med dine egne ord, hvad du tror, de betyder.

1. have vat i ørerne

---

2. give den en ekstra skalle

---

3. presse citronen

---

4. ikke røre en finger

---

5. give pote

Opgave 1:

Gå sammen med en makker, og snak om, hvad talemåderne herunder betyder.

Opgave 2:

Skriv en kort tekst, hvori du inkluderer talemåden. Du må gerne omskrive talemåden, så den passer bedre ind i teksten.

1. bide i det sure æble

Hun havde ikke lyst til at sige undskyld, men hun var nødt til at bide i det sure æble og ringe til ham, for ellers ville situationen aldrig blive bedre.

2. have ben i næsen

3. have mange bolde i luften

4. gå i baglås

5. lægge hovedet i blød